
OCENA

rozprawy doktorskiej lek. dent. Angeliki Kobylińskiej pt. „Opieka stomatologiczna i dbałość o zdrowie jamy ustnej w okresie ciąży – badania ankietowe lekarzy dentyków, ginekologów i kobiet”.

Praca doktorska została zainspirowana i przeprowadzona pod opieką prof. dr hab. n. med. Doroty Olczak-Kowalczyk – promotora rozprawy. Przedstawione obecnie do oceny materiały zawierają:

- spis treści,
- wykaz stosowanych skrótów,
- streszczenie w języku polskim,
- streszczenie w języku angielskim,
- wstęp,
- założenia i cel pracy,
- kopie publikacji składających się na rozprawę doktorską
- podsumowanie i wnioski,
- piśmiennictwo

oraz w załącznikach:

- oświadczenie Komisji Bioetycznej,
- oświadczenia współautorów publikacji,
- zaświadczenie o przyjęciu monografii do planu wydawniczego PZWL.

Streszczenie pracy zawiera wymagane elementy, przedstawia w sposób zrozumiały i wystarczający cele, metody, wyniki oraz wnioski uzyskane w trakcie badań. Opracowanie zostało opatrzone słowami kluczowymi.

Wstęp przedstawia na 3 stronach wprowadzenie do tematyki podjętej w 5 publikacjach zgłoszonych do cyklu stanowiącego podstawę ubiegania się lek. dent. Angeliki Kobylińskiej o stopień naukowy doktora nauk medycznych.

Celem nadrzędnym podjętych badań była ocena opieki stomatologicznej i dbałości o zdrowie jamy ustnej w okresie ciąży. Doktorantka określiła także 6 następujących celów szczegółowych:

1. Ocena wiedzy kobiet dotyczącej zdrowia jamy ustnej w ciąży oraz jego wpływu na stan uzębienia dzieci.
2. Ocena korzystania z opieki stomatologicznej w okresie ciąży z uwzględnieniem powodów zgłaszania się do gabinetu stomatologicznego i rodzaju wykonywanych zabiegów profilaktycznych i leczniczych.
3. Ocena czynników wpływających na zgłaszalność kobiet w czasie ciąży do gabinetów stomatologicznych i realizację procedur profilaktyczno –leczniczych.
4. Ocena wiedzy lekarzy ginekologów i lekarzy dentystów dotyczącej znaczenia zdrowia jamy ustnej kobiety ciężarnej i znajomości zasad realizacji opieki stomatologicznej w okresie ciąży.
5. Ocena znaczenia wybranych zachowań dietetycznych w czasie ciąży dla zdrowia uzębienia dzieci na podstawie piśmiennictwa.
6. Opracowanie zaleceń prowadzenia opieki stomatologicznej w ciąży dla lekarzy dentystów i personelu niestomatologicznego.

Warto zapewne byłoby podać, że badania dotyczą Polski.

Materiał badawczy dotyczący świadomości prozdrowotnej i czynników warunkujących prawidłowe zachowania zdrowotne zebrano w 2017 roku w oparciu o anonimowe, elektroniczne badania ankietowe 2480 kobiet, które przeżyły poród w okresie poprzedzających 3 lat (publikacja 1).

W ocenie stopnia korzystania z opieki stomatologicznej w ciąży oraz roli lekarzy ginekologów-położników w edukacji wzięło udział 3439 kobiet będących w okresie 5 lat od porodu (publikacja 2 i 3). Natomiast w ocenie wiedzy na temat postępowania stomatologicznego w ciąży wzięło udział 485 lekarzy dentystów i 185 lekarzy ginekologów-położników (publikacja 4).

W pracy poglądowej dokonano systematycznego przeglądu piśmiennictwa dostępnego w bazach danych Pubmed/Medline, Embase (publikacja 5.). Ryzyko błędu statystycznego

oznaczono wg kryteriów ROBINS-I. Jakość prac oryginalnych w przeglądzie była oceniana za pomocą skali Newcastle-Ottawa Scale.

Dla publikacji 1 pt. „ Self-reported oral health knowledge and practices during pregnancy and their social determinants in Poland, ogłoszonej w Oral Health Preventive Dentistry w 2020 roku (2020 18:287-294. DOI:10.3290/j.ohpd.a44442) wartość IF wynosi 0.902, a punkty MNSiW-70 pkt.

Publikacja 2 pt. „Opieka stomatologiczna w czasie ciąży w Polsce. Postnatalne badanie ankietowe ogłoszona w Nowej Stomatologii 2018;23(1):18-24 posiada 6 pkt NNiSW.

W publikacji 3 zamieszczonej w Ginekologii Polskiej 2018; 89 (3):120-124, DOI:10.5603/GP.a 2018.0021 o tytule: „The role of the gynaecologist in the promotion and maintenance of oral health during pregnancy” punktacja wynosi odpowiednio: II=0,747 a MNiSW 15 pkt.

Kolejny zgłoszony do cyklu artykuł pt. „ Dental care in pregnancy – the state of knowledge among Polish dentists and gynaecologists, and factors affecting knowledge about dental management in pregnancy” o punktacji 20 MNiSW został opublikowany w New Medicine 2019; 23(3):109-116. DOI: 10.25121/New Med.2019.23.3.109.

W artykule 5 zamieszczono systematyczny przegląd piśmiennictwa pt. „The relationship between maternal nutrition in pregnancy and early childhood caries – a systematic literature review. New Medicine 2019;23(4):135-144.DOI:10.25121. Punktacja wynosi 20 pkt. MNiSW.

Publikacja 6 pt. „Opieka stomatologiczna nad ciężarną opublikowana w Ginekologii po dyplomie 2020:1:45-50 posiada 5 pkt MNiSW.

Zgłoszony cykl prac dotyczy problemu opieki stomatologicznej nad kobietą ciężarną w Polsce (czego nie zaznaczono w tytule), we wszystkich artukulach lek. dent. Angelika Kobylińska jest pierwszym autorem, a sumaryczna punktacja cyklu wynosi IF=1,649 i 136 pkt MNiSW.

W tym miejscu oceny należy podkreślić także udział lek. dent. Angeliki Kobylińskiej w objętej planem wydawniczym PZWL monografii „Pacjent w gabinecie stomatologicznym. Kobieta w ciąży” świadczący o uznaniu Jej kompetencji w środowisku stomatologicznym odnośnie problemu opieki nad ciężarną.

Należy przyjąć, że wyniki uzyskane dzięki przeprowadzeniu badań będących podstawą rozprawy doktorskiej zamieszczone zostaną także w tej publikacji będącej zapewne służyć jako materiał źródłowy w szkoleniu przeddyplomowym i podyplomowym personelu medycznego.

Zapoznając się z rezultatami osiągniętymi w trzech ankietowanych grupach mam też nadzieję, że wskazówki zawarte w artykułach naukowych posłużą ponadto ukierunkowaniu edukacji prozdrowotnej w naszym kraju.

Z uwagi na to, że zarówno zastosowane metody badawcze jak i wyniki i ich interpretacje zostały ocenione przez szacownych Recenzentów i Redakcję dopuszczające prace do druku w czasopiśmie, pozwalam sobie przyłączyć się do tej opinii uznając je jako poprawnie zastosowane i wykorzystane.

Ze swojej strony jednakże chciałabym wskazać, że elektroniczne zbieranie danych, które w tym przypadku wydaje się optymalnym sposobem komunikowania się, pozwoliło na objęcie badaniem reprezentowanej grupy kobiet.

Na koniec ustosunkowując się do wyboru tematyki pracy gratuluję zarówno Promotorowi jak i Doktorantce szerokiego podejścia do problemu i poprzez to uświadomienie rozmiaru potrzeb edukacyjnych w naszym kraju, a także w pewnym stopniu ujawnienie mechanizmów zależności w realizacji ocenianych zachowań prozdrowotnych również w zakresie żywienia. Szczegółowe wnioski zawarte w artykułach dzięki ich publikacji są ogólnie dostępne i dotyczą tak kobiet w ciąży jak i lekarzy, którzy sprawują nad nimi opiekę.

W podsumowaniu stwierdzam, że rozprawa doktorska lek. dent. Angeliki Kobylińskiej spełnia warunki określone w art. 13 Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach w zakresie sztuki (Dz.U. nr 65, poz. 595 z późn. zm.) w związku z art.179 ust.1 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2018 r. poz. 1669 z późn.zm.) i proszę o wszczęcie dalszego postępowania w sprawie.

Kierownik Katedry
Stomatologii Dziecięcej

Prof. dr hab. Maria Borysewicz-Lewicka

31.8.20